

mag. Tilka Jamnik, 16. avgust 2021

MEDGENERACIJSKO BRANJE MLADINSKIH KNJIG (MG BRANJE)

v šolskem letu 2020/2021, končno poročilo

(Obarvani podatki so o bralnih srečanjih na OŠ s prilagojenim programom).

V tem šolskem letu je projekt potekal sedmič, že drugo šolsko leto v posebnih pogojih zaradi pandemije covid-19. Pri Društvu Bralna značka Slovenije – ZPMS smo projekt MEDGENERACIJSKO BRANJE MLADINSKIH KNJIG (kratko: MG branje) v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo RS osnovali v šolskem letu 2014/2015. Z njim želimo ob branju mladinskih knjig povezati skupine mladih bralcev 3. triletja OŠ in iz srednjih šol ter odrasle bralce na isti šoli, v bližnji splošni knjižnici, v domačem kraju ipd. Osrednja cilja projekta sta: več branja oz. več bralcev in več medgeneracijskega povezovanja oz. medsebojnega razumevanja. Knjige prispevata Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS in Javna agencija za knjigo RS. V lanskem in letošnjem šolskem letu pa smo imeli tudi nekaj knjig, ki so nam jih darovale slovenske založbe.¹

Preglednica 1: Primerjava števila skupin, njihovih srečanj ter števila prebranih knjig v šol. letih 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 in 2020/2021.

Šolsko leto	Število skupin	Število srečanj	Število knjig mladi bralci	Število knjig odrasli bralci	Število knjig skupaj
2014/2015	11	50	341	437	778
2015/2016	21 (91 % porast)	72 (44 % porast)	604 (77 % porast)	652 (49 % porast)	1256 (62 % porast)
2016/2017	30 (43 % porast)	104 (44 % porast)	825 (37 % porast)	850 (30 % porast)	1675 (33 % porast)
2017/2018	45 (50 % porast)	136 (31 % porast)	1028 (25 % porast)	1023 (20 % porast)	2051 (22 % porast)
2018/2019	44	143 (5 % porast)	1078 (5 % porast)	1077 (5 % porast)	2155 (5 % porast)
2019/2020	40 (9 % upad)	105 (27 % upad)	948 (13 % upad)	734 (32 % upad)	1682 (22 % upad)
2020/2021	39 (3 % upad)	84 (20 % upad)	689 (27 % upad)	537 (27 % upad)	1226 (27 % upad)
2018/2019	(11 % upad)	(41 % upad)	(36 % upad)	(50 % upad)	(43 % upad)

¹ Knjige so za MG projekt darovale naslednje založbe: Beletrina, Družina, Grlica, Hart, Malinc, Mladinska knjiga, Morfemplus, Skrivnost in KUD Sodobnost International.

Poročilo o MG branju v šolskem letu 2020/2021 je osnovano na podlagi poročil vseh 39 skupin, ki so jih koordinatorice in en koordinator poslali po izvedenih bralnih srečanjih.

Preglednica 2: **V šolskem letu 2020/2021 je 39 skupin izvedlo 84 bralnih srečanj:**

Po 1 srečanje 19 skupin:

OŠ Adama Bohoriča Brestanica (Katja Zorčič)
OŠ Cirkovce (Jerneja Kuraj)
OŠ Gornji Petrovci (Breda Kerčmar)
OŠ Horjul (Polona Končar)
OŠ Ivana Kavčiča Izlake (Marjana Pintarič, Janja Kropivc)
OŠ Juršinci (Sabina Lenart, Dora Lenart)
OŠ F.S. Finžgar Lesce (Martina Schmitt in Alenka Zupan)
Ljudska knjižnica Metlika (Gabriela Grlica)
Gimnazija Murska Sobota (Milena Zelko, Suzana Jakoša)
OŠ Renče (Mojca Saksida)
OŠ Šempas (Irena Lipičar Komel)
OŠ Žiri (Nastja Šink, Majda Treven)

POŠ Cvetka Golarja Ljutomer, 7 skupin (Vida Tivadar, Jerica Smodej Bohanec, Marija Kašič, Tamara Jerič Miholič, Suzana Vaupotič, Nelica Petek, Nataša Magdič Kukulj, Alenka Tancoš).

Po 2 srečanja 6 skupin:

Osnovna šola Jože Gorjup Kostanjevica na Krki (Tanja Beber)
OŠ Pohorskega bataljona Oplotnica (Vida Javornik)
OŠ Pesnica (Jasna Bačani)
OŠ Franja Goloba Prevalje (Mojca Pungartnik)
OŠ Starše (Leonida Babič)
Srednja trgovaška šola Ljubljana (Peter Štampar)

Po 3 srečanja 7 skupin:

SIC Brežice (Jadranka Roguljič)
DOŠ II Lendava (Manuela Sabo)
OŠ Gorje (Biserka Lazar)
OŠ XIV. divizije Senovo (Simona Šoštar)
OŠ Šempeter v Savinjski dolini (Tideja Potrč)
CVIU-Velenje Velenje (Biljana Horvat)
OŠ Vinica (Barbara Stuhne Vuk)

Po 4 srečanja 5 skupine:

Knjižnica Daneta Zajca Moravče (Anamaria Lavrač)
OŠ Pivka (Tanja Marušič)
OŠ Ferda Vesela Šentvid pri Stični (Barbara Kostrevec)
OŠ Šmartno v Tuhinju (Olga Drolc)
CVIU-Velenje Velenje (Veronika Furlan)

Po 5 srečanj: 1 skupina

OŠ Polje (Mateja Drnovšek)

Po 7 srečanj: 1 skupina

OŠ Vide Pregarc Ljubljana (Tina Pajnik).

**Vsem koordinatoricam in koordinatorju, vsem mladim ter odraslim udeležencem v projektu HVALA ZA SODELOVANJE!
Zavedamo se vašega truda v posebnih razmerah pandemije!**

V šolskem letu 2020/2021 je sodelovalo 39 bralnih skupin, ki so izvedle 84 bralnih srečanj, na katerih je poročalo o prebranih knjigah 1.226 bralcev, od tega 689 mladih in 537 odraslih.

Na začetku šolskega leta se je javilo več skupin, naprošene knjige smo jim tudi poslali, toda bralnih srečanj niso izvedle (so pa koordinatorice sporočile, da jih bodo opravile v naslednjem šolskem letu). V nekaterih skupinah niso uspeli prebrati vseh knjig, ki so jih naročili; tudi ti sporočajo, da jih bodo uporabili v naslednjem šolskem letu.

Projekt je – kar se tiče števila bralcev oz. prebranih knjig – manj uspešen kot prejšnje šol. leto in veliko manj uspešen kot v šol. letu 2018/2019, ko je bil najbolj uspešen. Upad bralnih skupin je sicer majhen, toda število bralnih srečanj in tako tudi število prebranih knjig se je skoraj prepopolovilo (Preglednica 1). **Podatki kažejo, da je 2-letna pandemija Covid-19 močno vplivala na projekt, kar je razumljivo.** Razlogi za upad so naslednji: v teh skupinah se združujejo različno stari bralci iz različnih okolij, kar v času omejitev ni dovoljeno; težave se kažejo zaradi novih zahtev in obremenitev pouka na daljavo in tudi pri izboru knjig (težave pri razdeljevanju knjig iz projekta in pri izposoji v knjižnici) idr. Večina srečanj je bila izvedena na daljavo prek interneta, dve z e-pismi, ena s klasičnimi pismi in le nekaj v živo na koncu šolskega leta.

Močnejše kot število mladih je upadlo število odraslih bralcev. Starejši bralci se namreč manj vključujejo v bralna srečanja prek interneta. Po drugi strani pa so nekatere mentorice k bralnemu srečanju uspešno pritegnile osnovnošolce iz različnih triletij, tudi iz prvega (v teh primerih so v glavnem brali vsi učenci določenih razredov) ter omenjale, da so se otrokom doma ob računalnikih pridružili tudi starši, vendar niso navajale števila le-teh (štetje udeležencev na daljavo je že tako manj zanesljivo). Nekaj srečanj je potekalo tudi med bralci z različnih šol. Projekt torej pri izvedbi na daljavo spodbuja družinsko branje in branje vrstnikov na isti šoli ter povezovanje bralcev z različnih šol. Vse to je pozitivno in tudi udeleženci, tako bralci kot koordinatorice, izražajo zadovoljstvo; ob negotovih zdravstvenih razmerah pa so srečanja na daljavo tudi v prihodnje možnost za izvedbo projekta in spodbujanja branja sploh. Vendar pa ne gre prezreti, da si udeleženci vsaj občasno ali vsaj nekaj bralnih srečanj želijo v živo.

Spreminja se sestava nekaterih medgeneracijskih bralnih skupin glede na našo prvotno zasnovo pred šestimi leti². Upadlo je število odraslih, predvsem starejših bralcev, ki niso družinski člani mladih bralcev (vpliv pandemije!). Pojavilo pa se je več skupin mlajših učencev in njihovih staršev, kar je vpliv pouka na daljavo in delno tudi vpliv drugih projektov in različnih prizadevanj za dvig družinskega branja in pismenosti; delno pa smo raznolikost spodbudili tudi sami, ker smo v naboru knjig ponudili tudi nekaj naslovov, primernih za mlajše bralce.

Spreminja se tudi izbor prebranih knjig (Preglednica 3). Tudi v tem šolskem letu smo bralnim skupinam – tako kot vsa leta – ponudili knjige iz našega nabora, torej iz zbirk Zlata bralka, zlati bralec Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS in Rastem s knjigo Javne agencije za knjigo RS, nekaj pa so nam jih darovale založbe. Primanjkuje naslovov za tiste skupine, ki sodelujejo v projektu že vsa leta. Poleg tega so marsikje ukrepi zaradi pandemije otežili razdeljevanje knjig in so bralci posegli po tistih, ki so jim bile dostopne doma. Med šolskim letom smo dobili večje število izvodov knjige Janje Vidmar *Elvis Škorc, genialni štor* in smo vse skupine naknadno spodbujali, da jo preberejo. (Brali so jo v desetih skupinah, med njimi nekaj študentk s Filozofske fakultete.) Zanimivo pa je, da se nobena skupina ni lotila reševanja MEGA kviza 2019/2020 (Vodnik po sledovih besed) in MEGA kviza 2020/2021, ki je bil namenjen 60-letnici Bralne značke; pa je oba možno reševati na daljavo.³

V tem šolskem letu nas je prijetno presenetilo MG branje v treh ustanovah: skupini bralcev iz CVIU Velenje (Centru za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje), ki je z nami že več let, se je pridružila še ena iz tega Centra; na novo pa se sta priključili POŠ Cvetka Golarja Ljutomer (Podružnična osnovna šola Cvetka Golarja Ljutomer, šola s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom in posebnim programom vzgoje in izobraževanja) in DOŠ II Lendava (Dvojezična osnovna šola II Lendava). Tu mentorice niso pritegnile k branju le skupine otrok, ampak so vključile vse učenke in učence, tudi njihove vzgojiteljice in vzgojitelje, tudi upokojene učiteljice in nekatere starše doma; izbirale so njim primerne knjige, jih z njimi vnaprej brale in nato izvedle srečanja na daljavo, v katerih so povezale vse udeležence. Število teh srečanj in število prebranih knjig torej ni primerljivo z drugimi bralnimi skupinami, ker so »zaključki« dolgoročnejšega skupnega dela. Toda delo v teh treh ustanovah na področju branja bi lahko bilo za zgled in pogum drugim podobnim ustanovam!

² Glede na prvotno ponudbo naših knjig, namenjenih predvsem mladostnikom, smo svetovali, naj skupine sestavljajo mladi bralci 3. triletja OŠ in iz srednjih šol ter odrasli bralci na isti šoli, starši, odrasli bralci iz bližnje splošne knjižnice, v domačem kraju ipd.

³ V naslednjem šol. letu 2021/2022 bomo skupine še posebej opozorili na MEGA kviz, namenjen 60-letnici Bralne značke, ki je kot nalašč za MG reševanje in branje. 😊

Podobna praksa se je delno pojavila tudi na drugih šolah z bralci v 1. triletju, z vsemi razredi, na njihovih srečanjih na daljavo in s starši doma. Naš medgeneracijski projekt se z novimi udeleženci in v posebnih razmerah pandemije spreminja in nam prinaša nove izkušnje in dobre prakse!

Po vsakem bralnem srečanju so koordinatorice in koordinator poslali kratka poročila. Tako smo zvedeli za mnenja mladih in odraslih bralcev o prebranih knjigah, za vtise koordinatoric in koordinatorja ter za oblike spodbujanja branja, ki so jih pripravili. (Priloga 1: Mnenja udeležencev o knjigah MG branje, šolsko leto 2020/2021). Udeleženci pridobijo in so zadovoljni tudi z bralnimi srečanji na daljavo in mnogi so izjavili, da jim je v času pandemije branje obogatilo življenje v izolaciji.

Priporočamo, da preberete Mnenja udeležencev o prebranih knjigah (Priloga 1), ker vsebujejo tudi oblike dela, koordinatorice se zelo potrudijo, ko spodbujajo udeležence k branju in skušajo pripraviti prijetna srečanja. V MG skupinah se dogajajo zelo lepe reči!

Vsem prisrčna HVALA! 😊

Preglednica 3: **Knjige, ki so jih brali v 39 medgeneracijskih skupinah, šol. leto 2020/2021⁴**

Štev. Skupin	Naslov knjige	Število bralcev		
		mladi	odrasli	skupaj
10 x	Janja Vidmar: Elvis Škorc, genialni štor	79	60	139
3 x	Vinko Möderndorfer: Kit na plaži	33	14	47
3 x	Boris A. Novak: Oblike neba	30	25	55
4 x	Marjana Moškrič: Sanje o belem štrpedu	24	20	44
2 x	Goran Vojnović: Jugoslavija, moja dežela	6	23	29

⁴ Številke o prebranih izvodih nikakor ne pomenijo priljubljenosti knjig, ker so odvisne predvsem od zaloge določenega naslova, od števila prisotnih na bralnem srečanju idr. Priljubljenost je zaslutiti v vsebinskem pregledu poročil.

2 x	Lučka Kajfež Bogataj: Planet, ki ne raste	8	7	15
3 x	Sašo Dolenc: Od genov do zvezd	35	25	60
1 x	Damijan Šinigoj: Iskanje Eve	14	9	23
1 x	Marko Kravos: 12 zlogov	15	12	27
1 x	Marko Kravos: Sedem mičnih, jezičnih, junaških	11	31	42
1 x	Edison, Dečki s Pavlove ulice in Pesmi iz galerije	8	12	20
1 x	Peter Svetina: Spoznal sem te po rdečih nogavicah	6	7	13
1 x	Peter Svetina: Sredi sreče in v četrtek zjutraj; Moja najljubša pravljica	6	3	9
1 x	Aksinja Kermauner: In zmaj je pojedel sonce	4	3	7
1 x	Sharon Creech: Rubindol	8	4	12
1 x	Jana Frey: Svet za rešetkami	9	3	12
2 x	Jana Frey: Jaz, drugačna	7	11	18
1 x	Jana Frey: Ni poti nazaj, Samo srečna bi bila rada	8	7	15
1 x	Michael Morpurgo: Grivasti vojak	7	6	13
1 x	Boris A. Novak: Oblike neba, Janja Vidmar: Pink, Janja Vidmar: Debeluška, Lučka Kajfež Bogataj: Planet, ki ne raste, Igor Karlovšek: Gimnazijec	11	1	12

1 x	Erin Entrada Kelly: Pozdravljeno, vesolje	8	3	11
1 x	Cvetka Sokolov: Reči, ki jih ne razumem	5	2	7
1 x	T. Kuhlmann: Edison	5	4	9
1 x	Bogdan Novak: Grajski strah	5	2	7
1 x	John Boyne: Deček na vrhu gore	3	5	8
1 x	Care Santos: Laž	5	3	8
1 x	Harriet Beecher Stowe: Koča strica Toma	6	2	8
1 x	Ivona Březinová: Vpij potih, brat	2	3	5
1 x	Poezija po lastnem izboru	2	3	5
1 x	Knjiga po lastnem izboru	14	7	21
4 x	Arto Paasilinna: Dedu za petami, Delia Owens: Tam, kjer pojejo raki, Josip Jurčič: Lepa Vida in Doktor Zober, Branko Cestnik: Sonce Petovione	(-)	36	36
1 x	Sarah Crossan: Zavetje vode	3	4	7
1 x	Antoine de Saint-Exupéry: Mali princ	2	3	5
2 x	David Litchfield: Medved in klavir	39	40	79
1 x	Hans Christian Andersen: Kraljična na zrnu graha	22	23	45

1 x	Desa Muck: Anica in grozovitež	12	1	13
1 x	Anja Tuckermann: Nusret in krava	13	7	20
1 x	Slovenske ljudske pripovedke	6	2	8
1 x	Božidar Prosenjak: Sejalec sreče	18	3	21
4 x	Knjige po lastni izbiri	37	26	63
1 x	Peter Svetina: Kako je gospod Feliks tekmoval s kolesom	9	4	13
1 x	Barbara Bajd: Tri dvoživke	9	1	10
1 x	Svetlana Makarovič: Škrat Kuzma dobi nagrado	8	2	10
1 x	Christine Naumann-Villemin: Knjiga, ki ni marala otrok	9	4	13
1 x	Jack Kent: ZMAJI PA ŽE NE OBSTAJAJO	10	3	13
1 x	O vseh knjigah, ki so jih obravnavali v tem šol. letu	9	2	11
1 x	Jana Bauer: Kako prestrašiti pošast	13	15	28
1 x	Nicholas Halliday: Osamljeno drevo	35	12	47
1 x	Francesca Pirrone: Bruno in njegovih 100 prijateljev	14	10	24
1 x	Svetlana Makarovič: Škrat Kuzma dobi nagrado Peter Svetina: Gospod Feliks Isabel Abedi: Božični vranček Rasputin najde srečo Janja Vidmar: Pisma Božičku	6	8	14

1 x	Mojiceja Podgoršek: O dečku, ki je posvojil motor« Kobrowsky: Kje si bo Vid umil roke	6	2	8
1 x	Alex T. Smith: Kavdij v cirkusu	6	1	7
1 x	Svetlana Makarovič: Škrat Kuzma dobi nagrado Julian Gough & Tim Field: Zajec in medvedka: Dva zoba in konec sveta.	6	1	7
1 x	Dragotin Kette: Švilja in škarjice Julian Gough in Jim Field: Zajec in medvedka	7	1	8
1 x	Svetlana Makarovič: Škrat Kuzma in Kam, pa kam kosovirja?	7	1	8
1 x	Julia Donaldson: Zog	6	1	7
	SKUPAJ	689 mladih bralcev	537 odraslih bralcev	1.226 skupaj